

การสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์*

POLITICAL COMMUNICATION OF DEMOCRATIC POLITICAL LEADERS, DR. ATHIT URAIRAT

ภัตสร คงเอียด*, วิทยาธร ท่อแก้ว, กานต์ บุญศิริ

Phatsorn Khongaiad*, Vittayatorn Torkaew, Karn Boonsiri

สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี ประเทศไทย

School of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi, Thailand

*Corresponding author E-mail: oporphatson77@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเส้นทางทางการเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2531-2549 2) ศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2531-2549 3) ศึกษาวิธีการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2531-2549 และ 4) ศึกษากลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2531-2549 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง โดยมีการแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 7 กลุ่มจำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุป ผลการวิจัยพบว่า 1) เส้นทางทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ช่วงระหว่าง พ.ศ. 2531-2549 ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ จนกระทั่งถึงการวางมือทางการเมือง ท่านได้แก้ปัญหาและวิกฤตของประเทศมากมาย 2) กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ เป็นผู้ส่งสารทางการเมืองที่ดีและสื่อสารทางการเมืองออกมาในรูปแบบลักษณะของธรรมาธิปไตยซึ่งทำให้ท่านประสบความสำเร็จในการสื่อสารทางการเมือง 3) วิธีการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ คือ การปาฐกถาที่มีการใช้หลักทวิพิสัย และการใช้หลักตรรกศาสตร์ในการอ้างเหตุผลเพื่อโน้มน้าวใจบุคคล และ 4) กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ มีกลยุทธ์การโน้มน้าวใจและวาทศิลป์ในการสื่อสารทางการเมืองที่ดี

คำสำคัญ: การสื่อสารทางการเมือง, ประชาธิปไตย, ผู้นำการเมือง

Abstract

The purpose of this research is to 1) Study the political path that affects political communication of democratic political leaders, Dr. Athit Ourairat, during the period between 1988-2006 2) Study the political communication process of democratic political leaders, Dr. Athit Ourairat, during the period between 1988-2006 3) Study the political communication methods of democratic political leaders, Dr. Athit Ourairat, during the period between 1988-2006 and 4) study the political communication strategies of democratic political leader Dr. Athit Ourairat during the

period between 1988-2006 and 4) study the political communication strategies of democratic political leader Dr. 1988-2006 This research is qualitative research with in - depth interviews with specific key informants. There were a total of 18 informants divided into 7 groups. The research instrument was a structured in - depth interview to analyze the data by drawing conclusions. The results of the research found that 1) The political path of Dr. Athit Ourairat during the period 1988-2006, Dr. Athit Ourairat until his retirement from politics. He has solved many of the country's problems and crises. 2) Dr. Athit Ourairat's political communication process is a good political messenger and communicates politics in the style of Dhammathirat, which makes him successful in communication. Political 3) Dr. Athit Ourairat's method of political communication is giving lectures using the principles of rhetoric. and using the principles of logic in citing reasons to persuade people, and 4) Dr. Athit Ourairat's political communication strategies have good persuasion strategies and rhetoric in political communication.

Keywords: Political Communication, Democracy, Political Leaders

บทนำ

การสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) เป็นวาทะทางการเมืองในลักษณะคำพูดและข้อเขียนการอภิปรายในที่สาธารณะในเรื่องการจัดสรรทรัพยากรของปวงชนอำนาจอย่างเป็นทางการ เช่น อำนาจในการออกกฎหมายการปกครองอำนาจในการให้คุณประโยชน์หรือโทษแต่ไม่รวมถึงการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ (McNair, B., 2016) การสื่อสารทางการเมืองเป็นการสื่อสารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเมือง การสื่อสารทางการเมืองไม่ใช่เฉพาะการสื่อสารด้วยการพูดและการเขียนและยังรวมถึงภาพที่แสดงออกด้วยหรือ เช่น การแต่งกาย ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงภาพลักษณ์ทางการเมือง (Political Image) หรือเอกลักษณ์ (Identity) รวมไปถึงการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) ในสิ่งต่าง ๆ ทั้งในที่ลับและในที่เปิดเผยในที่สาธารณะดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารทางการเมืองเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริงทัศนคติและความคิดเห็นตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ภายในทั้งทางการเมืองระหว่างบุคคล การสื่อสารทางการเมืองเป็นกระบวนการพิเศษที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองและทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมการเมืองด้วย ดังนั้นการศึกษาเรื่องการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองในช่วงเวลาหนึ่ง โดยเป็นบุคคลที่มีการสื่อสารทางการเมืองที่ดีเยี่ยม ย่อมเป็นการศึกษา ที่น่าสนใจเพื่อนำไปสู่ผลของการวิจัย ที่มีประสิทธิภาพสร้างการประโยชน์และการเรียนรู้ให้กับผู้อื่นได้ (ประกิจ สันตินิยม, 2555)

การศึกษาเส้นทางทางการเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของผู้บริหารทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2531-2549 โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วงเวลา ดังนี้ ส่วนที่ 1 เส้นทางทางการเมืองช่วง พ.ศ. 2531-2534 ยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ ในช่วงเวลานี้เป็นช่วงเริ่มต้นเส้นทางทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ โดยเริ่มต้นจากการลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโดย ดร. อาทิตย์ได้พ่ายแพ้ต่อการเลือกตั้งถึง 2 ครั้ง ในช่วงของเส้นทางทางการเมืองในช่วงเวลานี้และได้รับบทบาททางการเมืองครั้งแรกในการเป็นรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีของพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ โดยในขณะนั้น ดร. อาทิตย์ได้แก้ปัญหาเศรษฐกิจในสมัยที่รับตำแหน่งเป็นรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ และเป็นผู้มีแนวคิดในการก่อตั้งกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และพลังงาน รวมถึงการเป็นเลขาธิการพรรคชาติประชาธิปไตยและการเป็นเลขาธิการมีของพลเอกเกรียงศักดิ์ลงสมัครรับเลือกตั้งร่วมกันในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งในการเลือกตั้งในครั้งนี้ ดร. อาทิตย์ก็ได้พ่ายแพ้ต่อการเลือกตั้งเช่นกัน จากนั้นเส้นทางที่ 2 ช่วง พ.ศ. 2535-2540 ยุคประชาธิปไตยของประชาชน ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์กับการกลับมาเล่นการเมืองอีกครั้งและได้รับตำแหน่ง

รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศในรัฐบาลชาติชาย ชุณหะวัณ รวมถึงการดำรงตำแหน่งสำคัญ คือ การเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรกับสมณนามวีรบุรุษประชาธิปไตย และการศึกษาใน ส่วนที่ 3 เส้นทางช่วง พ.ศ. 2541-2549 ยุคประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 ดร. อาทิตย์ได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งถือเป็นตำแหน่งสุดท้ายก่อนที่ ดร. อาทิตย์จะวางมือทางการเมือง (สมเกียรติ รุ่งเรืองวิริยะ, 2565) ซึ่งการศึกษาทั้ง 3 เส้นทางทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ดังกล่าวนี้นี้ แสดงให้เห็นได้ว่า ดร. อาทิตย์ได้วางตัวทางการเมือง และได้สื่อสารทางการเมืองโดยการสื่อสารดังกล่าวได้ทำไปเพื่อแก้ปัญหาและวิกฤติการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและสร้างความประโชยชน์กับประเทศไว้มากมาย อาทิเช่น การแก้ปัญหาในสมัยที่ดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา ในการวางตัวเป็นกลางโดยเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีที่เป็นคนกลาง คือนายอานันท์ ปันยารชุน จนสามารถแก้ปัญหาวิกฤติของประเทศได้ และได้รับสมณนามว่า “วีรบุรุษประชาธิปไตย” รวมถึงการแก้ปัญหาการฉีกรัฐธรรมนูญชั่วคราวในสมัยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยได้วางตัวเป็นกลางและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับต่างประเทศ คือ ในการให้ความช่วยเหลือประเทศคูเวตและซาอุดีอาระเบียทางการแพทย์และสาธารณสุขระหว่างช่วงที่เกิดสงครามเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศและการช่วยเหลือดังกล่าวท่ามกลางเสียงคัดค้าน แต่ ดร. อาทิตย์ก็แสดงออกถึงความตั้งใจดังกล่าวอย่างชัดเจนและสามารถแก้ปัญหาวิกฤติของชาติได้ มิฉะนั้นแล้วจะเกิดปัญหาอันใหญ่หลวงที่กระทบกระเทือนถึงทั้งผลประโยชน์และชีวิตของพี่น้องประชาชนไทยเกือบทั้ง 2 แสคนคนที่อาศัยอยู่ที่ประเทศซาอุดีอาระเบียและคูเวตในสมัยสงครามอ่าวเปอร์เซีย ซึ่งถือเป็นการแสดงออกถึงจุดยืนที่ชัดเจนในการสื่อสารทางการเมืองที่มีความชัดเจน หนักแน่นและ ส่งผลดีกับประชาชนของประเทศไทยในขณะนั้นเป็นอย่างมาก (สมเกียรติ รุ่งเรืองวิริยะ, 2565)

การศึกษาการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ เนื่องจากสามารถแก้ไขสถานการณ์และวิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้นกับการเมืองไทยในอดีตขณะนั้นได้ จึงมีผลกระทบและมีความสำคัญต่อการสื่อสารของนักการเมืองในรุ่นหลังที่อาจมีผลทำให้เกิดการเป็นต้นแบบในการสื่อสารที่ดีของนักการเมืองรุ่นหลังได้การศึกษาถึงเอกลักษณ์และภาพลักษณ์เฉพาะทาง ในการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์ในการศึกษาการสื่อสารทางการเมืองทั้งสิ้น สำหรับแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาถึงการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ คือแนวความคิดภาวะผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ขณะนั้นมีความเป็นผู้นำอย่างสูงสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้และในการตัดสินใจนั้นเอง ส่งผลกระทบถึงบุคคลรอบข้างที่ทำให้สามารถแก้ไขวิกฤติการณ์ของประเทศไทย ในขณะนั้นได้ (กิ่งแก้ว ศรีสาธุการ, 2565) นอกเหนือจากนี้ยังใช้ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ โดยใช้ทฤษฎีกระบวนการสื่อสาร (S - M - C - R) ของ เดวิด เค. เบอร์โล (Warren W. W., 2020) และ ทฤษฎีการสื่อสารของฮาโรลด์ ดี.ลาสเวลล์ (Almond, G. A. & Powell, G. B., 2019) ในการวิเคราะห์เพื่อศึกษาถึงการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ขณะนั้น และ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษาถึง วิธีการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ เช่น การสื่อสารเพื่อการตอบโต้ทางการเมือง การสื่อสารด้านนโยบาย การสื่อสารด้านการพูดปาฐกถาในช่วงเวลา พ.ศ 2531-2549 คือ การสื่อสารทางการเมืองที่มีความเป็นกลางด้วยภาพลักษณ์ที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริตสามารถตัดสินใจได้ด้วย ความเด็ดเดี่ยวมั่นคง กล้าหาญ ไม่กลัวต่ออุปสรรค สามารถทำให้แก้ปัญหาบ้านเมืองในภาวะวิกฤติขณะนั้นได้ กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองในการใช้วาทวิทยา และ หลักการครองใจสื่อมวลชนด้วยภาพลักษณ์ที่ดี เป็นแบบอย่างของการสื่อสารทางการเมืองที่ดีเป็นอย่างมาก (สมเกียรติ รุ่งเรืองวิริยะ, 2559).

ผู้วิจัยจึงมองเห็นว่า ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์นั้น เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความฉลาด มีภาวะผู้นำสูง อีกทั้งยังประสบความสำเร็จในด้านการสื่อสารทางการเมืองที่ดีอีกด้วยจึงได้รับการดำรงตำแหน่งสูงทางการเมืองหลายตำแหน่ง การศึกษาการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ จึงมีประโยชน์ และมีผลกระทบที่จะนำ

การศึกษานี้ไปสู่ต้นแบบทางการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองรุ่นหลังในการสื่อสารทางการเมืองที่ดีได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเส้นทางการเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2531-2549
2. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2531-2549
3. เพื่อศึกษาวิธีการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2531-2549
4. เพื่อศึกษากลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2531-2549

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ที่กระทำต่อประชาชนในฐานะผู้รับสารเนื่องจากการศึกษานี้เป็นการศึกษา ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ และศึกษา ดร. อาทิตย์ในฐานะผู้ส่งสารการศึกษาจึงมีลักษณะเฉพาะซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสื่อสารของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ โดยใช้ทฤษฎีของเดวิด เค.เบอร์โล (S - M - C - R) และ ฮาโรลด์ ดี.ลาสเวลล์ ในการวิเคราะห์ และวิธีการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์เฉพาะบุคคลอีกทั้งขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินการมีรายละเอียดซับซ้อน การค้นหาคำตอบในเรื่องที่มีเฉพาะและซับซ้อนนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นเครื่องมือในการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ โดยเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดและทำงานร่วมกับ ดร. อาทิตย์ และในอีกส่วนหนึ่งเป็นของกลุ่มนักการเมืองซึ่งจะเป็นบุคคลภายนอกที่รู้จัก ดร. อาทิตย์แต่ไม่เคยร่วมงานกับ ดร. อาทิตย์คนกลุ่มนี้จะให้ความคิดเห็นในลักษณะกลางแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม จำนวน 18 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัยทำเป็นที่จะต้องศึกษาบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับ ดร. อาทิตย์เนื่องจากผู้วิจัยต้องการข้อมูลที่มีความเฉพาะเจาะลึกถึงการสื่อสารทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ของ ดร. อาทิตย์ในบริบทที่เกิดขึ้นตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาหาข้อมูลจากบุคคลที่มีความใกล้ชิดที่รู้จักและเคยร่วมงานกับ ดร. อาทิตย์ อีกทั้งมีความคุ้นเคยกับ ดร. อาทิตย์เป็นอย่างดีเพื่อให้ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเชิงลึกที่มีความแม่นยำและในขณะเดียวกันผู้วิจัยก็ได้แบ่งกลุ่มของนักการเมืองในการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นนักการเมืองที่เป็นบุคคลที่มีความคิดเห็นในมุมมองที่เป็นกลางและไม่ได้รู้จักกับ ดร. อาทิตย์เป็นการส่วนตัวเพียงแต่เห็นและรับรู้ในผลงานของ ดร. อาทิตย์ เท่านั้นเพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลในส่วนที่เป็นความคิดเห็นที่เป็นอีกด้านหนึ่งที่มีความตรงข้ามและทำให้ได้ข้อมูลในมิติอื่นเพิ่มมากขึ้นในการศึกษา

ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ 1 คน

ผู้ปฏิบัติงานร่วมกับ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ จำนวน 4 คน

เกณฑ์การเลือกผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 ท่านนี้เนื่องจากทั้งสี่ท่านนี้ทำงานร่วมกับ ดร. อาทิตย์ มาเป็นเวลานานมีความสนิทสนมคุ้นเคยจึงสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกในการศึกษาได้ดี

นักสื่อสารมวลชน จำนวน 1 คน คือ เกณฑ์การเลือกผู้ให้ข้อมูลเนื่องจากนักสื่อสารมวลชนทั้ง 3 ท่านดังกล่าวเป็นนักข่าวสายการเมืองช่วงเวลาทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ และเป็นนักสื่อสารมวลชนที่น่าเรื่องของ

ดร. อาทิตย์ มาเขียนเป็นหนังสืออีกด้วย

นักวิชาการ จำนวน 4 คน เกณฑ์การเลือกนักวิชาการท่านนี้เนื่องจากท่านเคยร่วมงานกับ ดร. อาทิตย์มานาน เป็นอาจารย์ ประจำที่อยู่คณะรัฐประศาสนศาสตร์ นักวิชาการคนดังกล่าวมีความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับการเมือง สามารถให้ข้อมูลสัมภาษณ์ในเชิงลึกกับผู้สัมภาษณ์ได้

นักการเมือง จำนวน 2 คน เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลเนื่องจากนักการเมืองทั้ง 2 ท่านนี้เคยทำงานเป็นคนบดอยู่ที่มหาวิทยาลัยรังสิต มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเมืองและการสื่อสารทางการเมืองเป็นอย่างดี ปัจจุบันยังคงเป็นนักการเมือง อีกทั้งยังรู้จักและเคยทำงานร่วมกับ ดร. อาทิตย์ จึงสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกกับผู้สัมภาษณ์ได้

ผู้สนับสนุน ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ จำนวน 6 คน เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลเนื่องจากจะต้องเป็นคนที่รู้จักและเคยร่วมงานกับ ดร. อาทิตย์มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ โดยสังเขปและมีความพอใจในการทำงานร่วมกับ ดร. อาทิตย์สนับสนุนและชื่นชมในการทำงานของ ดร. อาทิตย์ ตั้งแต่ครั้งดำรงตำแหน่งทางการเมืองจนถึงปัจจุบัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคลโดยผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องรวมทั้งรวบรวมข้อมูลจากการเข้าพื้นที่สังเกตการทำงานเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างก่อนที่จะนำไปให้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของเครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยพิจารณาจากความสอดคล้องของคำถามกับประเด็นที่ศึกษาโดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกถึงโครงสร้าง

ประกอบด้วย 2 ชุดดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับสัมภาษณ์ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ 1 คน

ชุดที่ 2 สำหรับสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญทุกกลุ่มของงานวิจัยเล่มนี้ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ทั้งหมดอีก 17 คนการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ซึ่งในเครื่องมือจะประกอบด้วย ได้แก่ ส่วนที่ 1 เส้นทางเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมือง ส่วนที่ 2 กระบวนการสื่อสารทางการเมือง ส่วนที่ 3 วิธีการสื่อสารทางการเมือง ส่วนที่ 4 กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมือง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ผู้ปฏิบัติงานร่วมกับ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ นักสื่อสารมวลชน นักวิชาการ นักการเมือง และผู้สนับสนุน ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ซึ่งระหว่างการสัมภาษณ์จะมีการขออนุญาตจดบันทึก บันทึกภาพและบันทึกเสียง การเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 - 4 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองระหว่างการสัมภาษณ์มีการขออนุญาตบันทึกเสียงและจดบันทึกผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 6 กลุ่มโดยมีในแต่ละกลุ่มนั้นทำการสัมภาษณ์มากกว่า 1 คนเพื่อตรวจสอบข้อมูลซึ่งกันและกันจนข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีทิศทางที่ชัดเจนและเป็นคำตอบเข้าไปในทิศทางเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ในการพัฒนาเนื้อหาอย่างเป็นระบบตามประเด็นเนื้อหาที่ศึกษาแบ่งแยกข้อมูลเป็นกลุ่มตามประเด็นหลักจากนั้นทำการจัดกลุ่มข้อมูลเรื่องราวข้อมูลที่ต้องการตัดทอนข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปและนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ด้วยการสร้างข้อสรุปตามประเด็นที่ศึกษา 1) บริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของ

ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ 2) กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ 3) วิธีการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ 4) กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์

ผลการวิจัย

1. การศึกษาเส้นทางทางการเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2531-2549

เส้นทางช่วง พ.ศ. 2531-2534 ยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ จากผลการศึกษาประวัติส่วนตัวของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ตั้งแต่แรกเกิดพบว่า ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี, โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จากนั้นได้เข้าศึกษาต่ออย่างคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชาการทูตและการต่างประเทศ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท มหบัณฑิต สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จาก Fletcher School of Law and Diplomacy, มหาวิทยาลัยทัฟส์ รัฐ Massachusetts ประเทศสหรัฐอเมริกา และ มหบัณฑิต สาขาการบริหารรัฐกิจ จากมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียสเตต เมืองลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา ด้วยทุนรัฐบาลไทย และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ดุษฎีบัณฑิตทางรัฐศาสตร์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยโคโลราโด โบลเดอร์ รัฐโคโลราโด สหรัฐอเมริกา การสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ เป็นการศึกษาเรื่องราวของตนในอดีตตั้งแต่สมัยที่เพิ่งเริ่มเล่นการเมืองในการได้รับตำแหน่งต่าง ๆ ในช่วงแรกของการเริ่มเล่นการเมือง คือ การลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพฯ จนมาถึงการรับตำแหน่งรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ประสบการณ์ต่าง ๆ จากการทำงานในด้านการเมืองในการสื่อสารการเมืองช่วงแรกของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์นั้น ค่อนข้างที่จะไม่ประสบความสำเร็จตามที่ควรนัก เส้นทางไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบเนื่องจากลงเลือกตั้งถึง 3 ครั้งในช่วงบริบทนี้แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ทั้ง 3 ครั้งแต่การสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ในช่วงเวลานี้นั้นมักจะมีการสื่อสารทางการเมืองที่เป็นในลักษณะของการใช้วิธีการสื่อสารทางการเมืองที่มีการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองที่ดีในลักษณะของการทำตัวเป็นพระเอกในการช่วยผู้อื่นในการหาเสียง แนวทางการหาเสียงของ ดร. อาทิตย์ ได้สร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองที่เอื้อเพื่อต่อคู่แข่งมากมีจิตวิทยาสูงในการหาเสียงและมีลักษณะของความเอื้อเพื่อแผ้วถางใจดีและมีเมตตาที่จะทำให้ประชาชนได้มองภาพลักษณ์ของนักการเมืองในมุมมองที่เป็นบวกมากขึ้นไม่ใช่เป็นเพียงแต่การแข่งขันกันเพียงอย่างเดียว แต่ในขณะเดียวกันก็มีการส่งเสริมคู่แข่งมีน้ำใจนักกีฬาและมีการสื่อสารทางการเมืองที่ดี ภาพลักษณ์ของ ดร. อาทิตย์ ที่แสดงออกต่อสาธารณชนก็ทำให้เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในการสื่อสารทางการเมือง รวมถึงทักษะและวิธีการในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาของ ดร. อาทิตย์ เช่น การแสดงวิสัยทัศน์ของ ดร. อาทิตย์ ในการแก้ปัญหาให้พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ในฐานะรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ในเหตุการณ์การออกพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดเนื่องในการชุมนุมในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากเหตุการณ์ 6 ตุลาคมพ.ศ 2519, กรณี ดร. อาทิตย์แก้ปัญหาครอบครัวประชาธิปไตยในสมัยที่รับตำแหน่งเป็นรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ กรณีการย้ายครูจากมหาดไทยไปขึ้นกับกระทรวงศึกษาธิการ, กรณี ดร. อาทิตย์ผู้มีแนวคิดในการก่อตั้งกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และพลังงาน ได้สำเร็จ จะเห็นได้ว่าการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ นั้นทำได้เป็นอย่างดีเยี่ยม ถึงแม้จะเป็นในฐานะของผู้ช่วยนักการเมืองก็ตาม ในการเริ่มต้นสื่อสารทางการเมืองในสมัยแรกของ ดร. อาทิตย์นั้น อาจไม่ได้เป็นตำแหน่งที่เป็นนักการเมืองเต็มตัวแต่ในการเป็นรองเลขาเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นเลขาธิการของนายกรัฐมนตรีนั้นก็ถือว่าการสื่อสารทางการเมืองก็เป็นไปในทางที่ช่วยแก้ปัญหาและแก้วิกฤตการณ์ทางการเมืองได้เป็นอย่างดี

เส้นทางช่วง พ.ศ. 2535 - 2540 ยุคประชาธิปไตยของประชาชน เป็นการกลับมาเล่นการเมืองอีกครั้งของ ดร. อาทิตย์ และได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศในรัฐบาลชาติชาย ชุณหะวัณ รวมถึงการดำรงตำแหน่งสำคัญ คือ การเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรกับสมณนาม “วีรบุรุษประชาธิปไตย”

เส้นทางช่วง พ.ศ. 2541 - 2549 ยุคประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 ในช่วงเวลานี้จะเป็นช่วงเวลาในตอนแรกที่ ดร. อาทิตย์ เข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข ด้วยความรู้ความสามารถความฉลาดหลักแหลมของ ดร. อาทิตย์จึงทำให้ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ เป็นเหมือนผู้ให้คำปรึกษาที่ดีในทุกตำแหน่งที่ได้รับและสามารถที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ด้วยความสามารถหลักแหลมและมีสติปัญญาที่ดีสร้างระบบการแก้ปัญหาด้านสาธารณสุขประกันสังคมใจปีละ 100 บาทรักษาทุกโรคซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นอย่างมาก ทำให้ถือเป็นยุคทองของกระทรวงสาธารณสุขในช่วงเวลานั้นการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ในบริบทนั้นจึงเป็นช่วงตอนท้ายของการสื่อสารทางการเมืองในการรับตำแหน่งทางการเมืองต่าง ๆ ของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ก่อนที่ ดร. อาทิตย์จะวางมือทางการเมือง

2. ผลการศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2531-2549

S = Sender

ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ เป็นผู้ที่มีทัศนคติในการสื่อสารที่ดี มีความฉลาด มีความกล้าแสดงออกมีไหวพริบมีปฏิภาณที่ดีทัศนคติของท่าน มีความคิดในทางที่บวกอยู่เสมอ ดังนั้นการถ่ายทอดทัศนคติของท่านออกมาจึงเป็นลักษณะของ การมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากผู้อื่นในบางครั้งและมองเห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างเป็นเรื่องที่เป็นไปได้เมื่อพลังคิดบวกของท่านส่งต่อมาสู่การสื่อสารจึงทำให้เกิดการสื่อสารในรูปแบบใหม่ ที่มีลักษณะของการปฏิบัติที่แตกต่างหรือแนวคิดที่แตกต่างจากผู้อื่นแต่ก็จะประสบความสำเร็จเสมอและสามารถแก้วิกฤตการณ์ปัญหาต่าง ๆ ได้ เป็นอย่างดีมีความรู้ความสามารถ

M = Massenger

เนื้อหาสารที่ ดร. อาทิตย์ได้ส่งออกไปนั้นเป็นลักษณะของการส่งสารแบบธรรมาธิปไตยคือมีหลักของการที่เน้นเรื่องของการส่งสารในการบริหารงานการแก้วิกฤติประเทศต่าง ๆ ที่มาจากการมีทัศนคติเชิงบวกการมีความฉลาดมีไหวพริบที่ดีมีความอ่อนโยนมีความจริงใจมีความซื่อสัตย์มีคุณธรรมจิตใจดีโอบอ้อมอารีมีลักษณะของการใช้ทฤษฎีวาทวิทยา ในการมีวาทศิลป์ในการพูดเพื่อโน้มน้าวใจผู้อื่นมีภาวะผู้นำซึ่งสิ่งเหล่านี้ คือ หลักการในลักษณะของการสื่อสารที่

เป็นหลักของธรรมาธิปไตยที่ ดร. อาทิตย์มักจะให้ความสำคัญและพูดถึงอยู่เสมอ คือ การใช้คุณธรรมในการปกครองหรือการบริหารประเทศรวมถึงการแก้ปัญหาสถานการณ์ในวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

C = Channel

ช่องทางการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์นั้นมีหลายลักษณะ อาทิเช่น ช่องทางการสื่อสารแบบเผชิญหน้าคือเผชิญหน้ากับผู้รับสาร โดยตรง คือ ประชาชน นักการเมือง ผู้มีอำนาจในระดับต่าง ๆ ชนชั้นนำและสื่อ สื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือการเขียนหนังสือที่เป็นชีวประวัติของท่านการทำคลิปวิดีโอต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

R = Reciever

ผู้รับสารคือประชาชนผู้มีอำนาจทางการเมืองชนชั้นนำรวมถึงผู้ที่ดำรงตำแหน่งสำคัญต่าง ๆ ในรัฐบาลในขณะที่ ดร. อาทิตย์ สื่อสารทางการเมืองด้วยนั้นรวมถึงสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่สัมภาษณ์และ ดร. อาทิตย์ให้ข้อมูล

ใช้หลักทฤษฎีวาทวิทยาในการสื่อสารทางการเมือง

จะเห็นได้ว่าในปาฐกถาของ ดร. อาทิตย์ที่ได้กล่าวมานั้นจะเห็นว่ามีส่วนประกอบของทฤษฎีสารที่ว่าด้วยวาทวิทยาโดยมีการอ้างอิงหลัก 3 ประการ คือ ตรรกวิทยาของเนื้อหา พลังหรือคุณลักษณะในการเร้าอารมณ์ของผู้พูด และ คุณลักษณะร่วมของผู้ฟัง เราจะเห็นได้ว่าผู้พูดต้องการที่จะสรุปและเร้าอารมณ์ให้ผู้ฟังรู้สึกได้ว่ากำลังจะขับเคลื่อนประเทศไทย ไปในลักษณะของรัฐบาลวาทที่มีประชาธิปไตยที่สมบูรณ์และได้กล่าวโน้มน้าวให้ผู้ฟังได้เห็น

ความสำคัญของการว่า “สังคมนิยมไทย” โดยใช้ตรรกะวิทยาของเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมนิยมไทยในการหว่านล้อมให้ผู้ฟังเข้าใจถึงหลักของประชาธิปไตยที่สมบูรณ์โดยมีสังคมนิยมไทยเป็นตัวขับเคลื่อนเพื่อให้ไทยเกิดเป็นประชาธิปไตยที่เป็นรัฐนาไทยที่สามารถ ฝ่าฟันวิกฤตต่าง ๆ ให้เกิดผลกระทบในด้านที่ดีได้

การสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย มีการใช้วาทกรรมการเมือง (Political Discourse) อยู่ในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองเป็นแนวคิดที่ให้ความสนใจและความสำคัญในกิจกรรมของการสื่อความหมายทางภาษา การแสดงความคิดทางการเมือง และกลไกในการควบคุมระบบการสื่อความหมาย ของการแสดงความคิดทางการเมืองนั้น โดยมีการถ่ายทอดและอบรมสั่งสอน เพื่อการบังคับ ดำรงรักษา หรือนำการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ไปด้วยในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ชุดของความคิดทางการเมืองจะต้องใช้ความชอบธรรม (Legitimacy) ในการสื่อวาทกรรมแต่ละชุดออกไป เพื่อเปลี่ยนแปลง สิ่งต่าง ๆ ได้ ด้วยความถูกต้อง รวมถึงการใช้หลักวาทวิทยาในการกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความสนใจนั้นถือเป็นการส่งสารที่ดีเยี่ยมที่ผู้ส่งสารจะส่งให้ผู้รับสาร รู้สึกมีความรู้สึกร่วมไปกับการที่จะฟัง ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารฟังแล้วรู้สึกคล้อยตามโดยใช้เหตุผลทางตรรกะวิทยาเข้ามาในการอธิบายจะสังเกตเห็นได้ว่า ดร. อาทิตยมีวาทศิลป์ในการพูดเป็นอย่างดีจนทำให้ผู้ฟังรู้สึกเกิดอารมณ์ร่วมและเข้าใจในสิ่งที่ผู้พูดหรือผู้ส่งสารต้องการที่จะอธิบายให้กับผู้ฟังได้เข้าใจถือเป็นจุดแข็งอย่างหนึ่งในการกล่าวปาฐกถาของ ดร. อาทิตยตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ดร. อาทิตยได้กล่าวปาฐกถาในหลาย ๆ แห่งมุ่งเกี่ยวกับการเมืองซึ่งการกระทำของ ดร. อาทิตยนั้นล้วนแล้วแต่มีสาระที่ดี

มีความน่าสนใจมีการยกประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ ขึ้นมาพูดและอธิบายให้ฟังได้อย่างชัดเจนแสดงความคิดเห็นอย่างมีหลักการทางวิชาการและทำให้เป็นต้นแบบของการสื่อสารทางการเมืองที่ดีสำหรับนักการเมืองรุ่นใหม่ให้ใช้เป็นแบบอย่างได้ (นันทนา นันทโรภาส, 2558)

3. ผลการศึกษาวิธีการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย อุไรรัตน์ ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2531-2549

ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ทรงอิทธิพลในด้านพฤติกรรมสื่อสารของมนุษย์เหตุผลเนื่องจากว่ามนุษย์ต้องปรับพฤติกรรมในการสื่อสารพฤติกรรมหรือท่าทีไปด้วยกันในการสนทนาซึ่งต้องสอดคล้องหรือหลอมรวมกันและมีลักษณะของการตอบโต้ที่ต้องการปรองดอง คือ ไม่ต้องการที่จะมีปัญหาใคร่พิพาทสื่อสารของเขาจะสอดคล้องกันโดยทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา ดร. อาทิตยจะมีท่าทีที่นิ่งและท่าทีที่เคลื่อนไหวที่สอดคล้องกันอีกทั้งมีการหลอมรวมกันทั้งความคิดและพฤติกรรมสื่อสาร การหลอมรวมเป็นยุทธศาสตร์และการปรับตัวเข้าหากันทางการเมือง ซึ่งเกิดขึ้นได้ง่ายกว่าหากมีจิตวิทยากลุ่มร่วมกันเนื่องจากการยึดหยุ่นแบบตัวที่คล้ายกัน สังเกตได้ว่า ดร. อาทิตยจะมีพฤติกรรมที่นิ่งและเคลื่อนไหวด้วยความสุขุม และมีความฉลาดทางอารมณ์เสมอ มีความโอปอ้อมอารีและมีเมตตาต่อคู่แข่งที่ ดร. อาทิตยเรียกการตอบโต้ทางการเมืองนั้นว่า “การตอบโต้ทางการเมืองแบบพระเอก” คือ มีความที่ต้องการที่จะปรองดองและเป็นมิตรกับคู่แข่ง ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะทำให้ผู้สื่อสารทางการเมืองนั้น ไม่ใช้ความรุนแรงในการตอบโต้ทางการเมืองแต่จะใช้สติและความเมตตาโอปอ้อมอารีต่อฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองที่ตอบโต้ตนเองมาไม่ว่าจะด้วยในรูปแบบที่รุนแรงหรือรูปแบบที่ไม่รุนแรงก็ตาม ตัวอย่าง เช่น การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกรณีการแก้ปัญหากรณีการร้องเรียนของสร้างเขื่อนราศีไศล ซึ่งวิธีการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตยการพูดคุยการลงพื้นที่ไปคุยกับชาวบ้านอย่างใกล้ชิดดังกล่าวสามารถแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นมีผลทำให้ ดร. อาทิตยสามารถวางตัวเป็นกลางและเป็นมิตรกับทุกฝ่ายได้ส่งผลให้เกิดความปรองดองขึ้นและแก้ไขปัญหาได้ ถือเป็นการสื่อสารทางการเมืองที่ดีโดยเน้นความสมานฉันท์กับทุกฝ่าย

4. ผลการศึกษากลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย อุไรรัตน์ ในช่วงเวลาระหว่างพ.ศ. 2531-2549

จากการสรุปข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญในกลุ่มทุกกลุ่มที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์และสังเคราะห์ข้อมูลมานั้น ดร. อาทิตยสร้างกลยุทธ์ในการโน้มน้าวใจ ในฐานะของผู้ส่งสารตามกลยุทธ์ของทฤษฎีวาทวิทยา ตัวอย่างที่

สรุปจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ในการเจรจาด้านการเมือง ดร. อาทิตย์มองเห็นสิ่งที่ประเทศชาติกำลังขาดแคลนจึง เลือกลงให้ตั้งกระทรวงใหม่ขึ้นเพื่อตอบสนองงานและความรับผิดชอบส่วนนี้โดยมีแนวคิดในการขอให้มีการจัดตั้งกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและพลังงานขึ้นโดย รองเลขาธิการรัฐมนตรีในขณะนั้น คือ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่เมื่อผู้เสนอเรื่อง คือ ดร. อาทิตย์มิได้เข้าร่วมประชุมในวันนั้นทำให้เรื่องถูกตีตกไป แต่ก็ยังยืนยันในหลักการขอโอกาสในการชี้แจงเหตุผลที่ต้องสถาปนากระทรวงในการประชุมครั้งถัดไปจนในที่สุดประเทศไทยจึงมีกระทรวงวิทยาศาสตร์เกิดขึ้นโดยการเจรจาด้วยวาทีลปของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ โดยมีศาสตราจารย์ ดร. ชูบ กาญจนประกร อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เป็นรัฐมนตรี

การโน้มน้าวใจของ ดร. อาทิตย์คือการส่งสารโดยการโน้มน้าวใจโดยใช้หลักทฤษฎีทางทฤษฎีในการที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเขาพยายามเกลี้ยกล่อมให้ที่ประชุมเห็นว่า สาเหตุหนึ่งที่ประเทศไทยยังไม่พัฒนาหาช่วยเขายังไม่มีศักยภาพในแง่บุคคลหรือ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ คือ การพูดจาในการโน้มน้าวใจโดยใช้หลักทฤษฎีในการที่จะอธิบายถึงเหตุผลเป็นตรรกะที่ดีต่าง ๆ เพื่อให้เห็นว่าเพราะเหตุใดจึงสมควรที่จะตั้งกระทรวงนี้ขึ้นเพราะเหตุใดประเทศจะพัฒนาขึ้นหากมีการจัดตั้งกระทรวงนี้ นอกจากนี้การใช้หลักกลยุทธ์ทางทฤษฎีของ ดร. อาทิตย์ ในการสื่อสารทางการเมืองนั้นยังก่อให้เกิดผลดีต่อการบริหารประเทศในแง่มุมต่าง ๆ อีกมากซึ่งถือเป็นประโยชน์ในการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำแบบประชาธิปไตยเป็นอย่างยิ่งกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและพลังงานนี้ แม้ว่าผู้ใหญ่มากท่านในที่ประชุมอาจจะไม่เห็นด้วยและถูกตีตกเรื่องดังกล่าวจากที่ประชุมไป แต่ ดร. อาทิตย์ก็พยายามที่จะทำให้ความต้องการของตนนั้นเป็นจริงเนื่องจากมองเห็นว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปได้จึงใช้ตรรกะและเหตุผลในการโน้มน้าวใจให้กับที่ประชุมได้เห็นด้วยการที่ตนเองได้เสนอเรื่องเข้าไปอีกทั้ง ยังอภิปรายถึงความสำคัญของเหตุผลโดย ดร. อาทิตย์มีพลังหรือคุณลักษณะในการเร้าอารมณ์ของผู้พูดที่จะทำให้ผู้ฟังนั้นรู้สึกมีอารมณ์ร่วมและเป็นลักษณะของการสร้างสรรค์ในส่วนของผู้พูดไปสู่การตอบสนองของผู้ฟัง

อภิปรายผล

1. อภิปรายผลการศึกษาเส้นทางการเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2531-2549

ในการเริ่มต้นสื่อสารทางการเมืองในสมัยแรกของ ดร. อาทิตย์นั้น อาจไม่ได้เป็นตำแหน่งที่เป็นนักการเมืองเต็มตัวแต่ในการเป็นรองเลขาธิการเป็นทีปรึกษาหรือเป็นเลขาธิการของนายกรัฐมนตรีนั้นก็ถือว่าการสื่อสารทางการเมืองก็เป็นไปในทางที่ช่วยแก้ปัญหาและแก้วิกฤตการณ์ทางการเมืองได้เป็นอย่างดีจะสังเกตเห็นได้ว่า ดร. อาทิตย์ แม้ยังไม่ได้มีประสบการณ์ทางการเมืองมาอย่างโชกโชนเคยเป็นเพียงอดีตข้าราชการมาก่อน แต่ด้วยความรู้ความสามารถความฉลาดหลักแหลมของ ดร. อาทิตย์จึงทำให้ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ เป็นเหมือนผู้ให้คำปรึกษาที่ดีในทุกตำแหน่งที่ได้รับและสามารถที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ด้วยความสามารถหลักแหลม และมีสติปัญญาที่ดีในการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ในเส้นทางการเมืองทั้ง 3 ช่วงเวลานั้น จึงเป็นการสื่อสารทางการเมืองที่ดีและมีผลทำให้ ดร. อาทิตย์ได้รับตำแหน่งทางการเมืองต่าง ๆ ในระดับสูงเป็นระยะเวลาที่ยาวนานได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกรศิริชัย วังศิริวัฒน์ และ สมเกียรติ วันทะนะ ศึกษาวิธีการ การศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครตรัง ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมืองจังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัยอยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งด้านคุณลักษณะในภาพรวมด้านบุคลิกภาพด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจด้านความรู้ด้านความสามารถและด้านคุณสมบัติทางสังคมและด้านพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางการเมือง (กรศิริชัย วังศิริวัฒน์ และสมเกียรติ วันทะนะ, 2565)

2. อภิปรายผลการศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2531-2549

กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ นั้น มีลักษณะดังนี้

เนื้อหาสาระที่ ดร. อาทิตย์ ได้สื่อออกไปนั้นเป็นลักษณะของการส่งสารแบบธรรมาธิปไตยคือมีหลักของการที่เน้นเรื่องของการส่งสารในการบริหารงานการแก้วิกฤติประเทศต่าง ๆ ที่มาจากการมีทัศนคติเชิงบวกการมีความฉลาดมีไหวพริบดี มีความอ่อนโยน มีความจริงใจ มีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จิตใจดีโอบอ้อมอารี ดร. อาทิตย์ มักจะให้ความสำคัญและพูดถึงอยู่เสมอ คือ การใช้คุณธรรมในการปกครองหรือการบริหารประเทศรวมถึงการแก้ปัญหาสถานการณ์ในวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี ผู้รับสารคือประชาชนผู้มีอำนาจทางการเมืองชนชั้นนำรวมถึงผู้ที่ดำรงตำแหน่งสำคัญต่าง ๆ ในรัฐบาลในขณะที่ ดร. อาทิตย์ สื่อสารทางการเมืองด้วยนั้นรวมถึงสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่สัมภาษณ์และ ดร. อาทิตย์ ให้ข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียานุ ทรงประกอบ ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทและการสื่อสารทางการเมืองของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ศึกษาในช่วงเวลา ปี พ.ศ. 2535 ถึง 2560 ผลการวิจัยพบว่า ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกการค้นคว้าจากงานวิจัยการค้นคว้าจากเอกสารผลการวิจัยพบว่าบริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อกระบวนการสื่อสารการเมืองของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้ทฤษฎีการสื่อสารของ เดวิด เค. เบอร์โล ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมืองของฮาโรลด์ ดี ลาสเวลล์ เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาและพบว่าบริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จะแบ่งออกเป็น 4 ช่วงบริบททางการเมืองและส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองในบริบทที่แตกต่างกันตามกระบวนการสื่อสารที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา (ปรียานุ ทรงประกอบ, 2561)

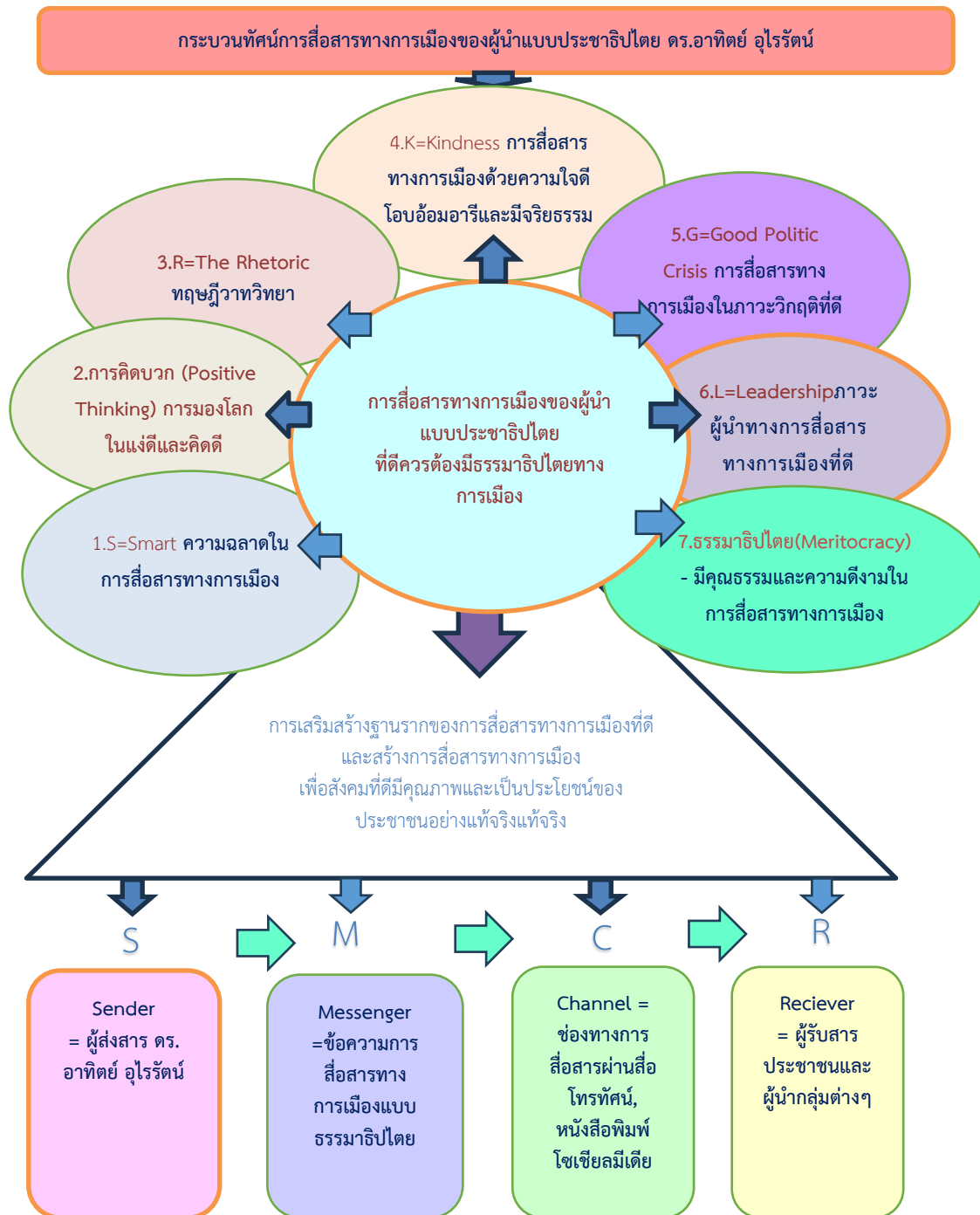
3. อภิปรายผลวิธีการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2531-2549

วิธีการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ มักจะใช้วิธีการสื่อสารทางการเมืองผ่านการปาฐกถาใช้หลักการทางวาทวิทยา และการมีความสามารถเฉพาะตัวในด้านวาทศิลป์ในการสื่อสารกับสื่อมวลชนและการสื่อสารกับประชาชนและนักการเมืองกลุ่มต่าง ๆ ในส่วนของการแถลงข่าวกับสื่อมวลชนนั้น ดร. อาทิตย์ ใช้วิธีการพึ่งพาสื่อมวลชนโดยใช้หลักการที่ว่าประชาชนต้องได้ข่าวสารที่ดีและต้องพึ่งพาสื่อมวลชนในการได้รับข่าวสารที่ถูกต้อง ดร. อาทิตย์ จึงมักให้ความสำคัญกับการแถลงข่าวและการให้ข่าวกับสื่อมวลชนทำให้เป็นขวัญใจและที่รักของสื่อมวลชนจนได้ฉายา “วีรบุรุษประชาธิปไตย” รวมถึงฉายา “วีรบุรุษแห่งกลุ่มแม่น้ำมูล” ซึ่งเป็นฉายาที่ชาวบ้านราชสีห์ไล่ต้งให้ ดร. อาทิตย์ อีกด้วยแสดงให้เห็นว่าผู้รับสารที่เป็นประชาชนก็มีความชื่นชอบและรักใคร่ในตัว ดร. อาทิตย์ มากเช่นเดียวกัน วิธีการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อีกรูปแบบหนึ่ง คือลักษณะของการตอบโต้ทางการเมืองที่มีลักษณะ “การตอบโต้ทางการเมืองแบบพระเอก” คือใช้ความนิ่ง สุขุมความฉลาดทางอารมณ์ในการควบคุมสถานการณ์และสติอยู่เสมอ แล้ว ดร. อาทิตย์ ก็จะใช้ทฤษฎีการปรองดองและการปรับตัวเข้าหากันในการสื่อสารทางการเมืองจึงทำให้เรามองเห็นคู่แข่งเป็นมิตรและไม่คิดร้ายกับใครมีความโอบอ้อมอารีสูงสามารถเข้ากับบุคคลได้ทุกระดับระดับปรับตัวเข้าหาการสื่อสารทางการเมืองที่เป็นอย่างจริงจังทำให้สามารถแก้ไขปัญหาวิกฤติของประเทศได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล สุษะพรหม และ นันทนา นันทวโรภาส ศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของเจ้าคุณพิพิธ คือ การนำศาสนาพุทธมาประยุกต์ในการใช้แก้ปัญหาทางสังคมและการเมือง โดยใช้สื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊กเพจต่าง ๆ ในการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องของการสื่อสารทางการเมืองรวมถึงกล่าวถึงการที่ชนชั้นกลางซึ่งเป็นผู้รับสารของเจ้าคุณพิพิธเป็นผู้มีความสนใจทางการเมืองและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองโดยส่วนใหญ่อาศัยการเทศนาผ่านสื่อใหม่ (สุรพล สุษะพรหม และนันทนา นันทวโรภาส, 2562)

4. อภิปรายผลกระทบการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์
ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ. 2531-2549

สถานการณ์ที่ ดร. อาทิตย์สร้างกลยุทธ์ในการโน้มน้าวใจ ผู้ส่งสาร ตามหลักของทฤษฎีวาทวิทยา เป็นลักษณะของการพูดโดยการโน้มน้าวใจผู้อื่นโดยใช้หลักการและเหตุผลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อื่นคล้อยตามอย่างมีเหตุผล และมีกลยุทธ์การสร้างความสัมพันธ์กับสื่อมวลชนโดย วิธีการสื่อสารอันแยบยลด้วยการส่งสารผ่านสื่อมวลชนโดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในรูปแบบต่าง ๆ ให้เป็นที่สนใจเพื่อที่จะได้เปรียบคู่แข่งในการชิงพื้นที่จากสื่อมวลชน กลยุทธ์ของ ดร. อาทิตย์ต่อสื่อมวลชนคือใช้ทฤษฎีการพึ่งพาสื่อมวลชนซึ่งทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าสื่อมวลชนมีความสำคัญอยู่ใน 3 ลักษณะ คือ สื่อมวลชนเป็นแหล่งในการสร้างและรวบรวมข้อมูล สื่อมวลชนเป็นแหล่งแปรรูปข้อมูล และสื่อมวลชนเป็นแหล่งแพร่กระจายข่าวสารข้อมูลประชาชนจึงต้องพึ่งสื่อมวลชนเพื่อคาดหวังในสถานภาพของตนโดยทั่วไปแล้วปัจเจกบุคคลจะพึ่งพาสื่อมวลชนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับการแปรปรวนของสถานการณ์ยังมีวิกฤตมากก็ยิ่งต้องพึ่งพาสื่อมวลชนมาก และการที่จะพึ่งพาสื่อมวลชนชนิดใดก็ขึ้นอยู่กับศักยภาพในการนำเสนอข้อมูลของสื่อ นั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญญรัตน์ เอี่ยมเอิบ ศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองไทยผ่าน website และกลุ่มทางสังคมที่มีลักษณะเป็นเครือข่ายโดยมีรูปแบบการสื่อสาร 5 รูปแบบคือการสื่อสารของนักการเมืองอาศัยการสื่อสาร 5 รูปแบบ เช่น วีดีโอคลิป และรูปแบบของการสื่อสารของนักการเมืองมากกว่าการสื่อสารรูปแบบอื่น (อัญญรัตน์ เอี่ยมเอิบ, 2553)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 กระบวนทัศน์การสื่อสารทางการเมืองของผู้นำแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์

ข้อค้นพบใหม่ที่ผู้วิจัยได้จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์” คือ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ มีลักษณะของการสื่อสารทางการเมืองที่เป็นคุณลักษณะพิเศษ ดังต่อไปนี้ คือ 1.S = Smart ความฉลาดในการสื่อสารทางการเมือง, 2.การคิดบวก (Positive Thinking) คือ การมองโลกในแง่ดีและคิดดี, 3.R = The Rhetoric การมีวาทวิทยา, 4.K = Kindness การสื่อสารทางการเมืองด้วยความใจดีโอบอ้อมอารีและมีจริยธรรม, 5.G = Good Politic Crisis การสื่อสารทางการเมืองใน

ภาวะวิกฤติที่ดี, 6.L = Leadership ภาวะผู้นำทางการสื่อสารทางการเมืองที่ดี, 7.ธรรมาธิปไตย(Meritocracy) มีคุณธรรมและความดีงามในการสื่อสารทางการเมือง

ซึ่งคุณลักษณะทั้ง 7 ข้อนี้ เป็นการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำแบบประชาธิปไตยที่ดีและสามารถทำให้ผู้ที่มีการสื่อสารทางการเมืองในลักษณะดังกล่าวประสบความสำเร็จในการสื่อสารทางการเมืองทั้งในด้านของการบริหารประเทศ การแก้ปัญหาวิกฤตต่าง ๆ รวมถึง การได้รับความไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่งที่สำคัญต่าง ๆ ในประเทศ ซึ่งผู้วิจัยเรียกการสื่อสารทางการเมืองที่ดีที่เป็นคุณลักษณะพิเศษเฉพาะของ ดร. อาทิตย์ นี้ว่าการสื่อสารทางการเมืองแบบมีธรรมาธิปไตยทางการเมือง ซึ่งเป็นข้อค้นพบใหม่จากงานวิจัยและผู้วิจัยเรียกข้อค้นพบใหม่จากงานวิจัยนี้ว่า “กระบวนการทัศนคติการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ (ธรรมาธิปไตย)” ซึ่งถือเป็นการเสริมสร้างฐานรากของการสื่อสารทางการเมืองที่ดีและสร้างการสื่อสารทางการเมืองเพื่อสังคมที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์” สรุปดังนี้ 1) เส้นทางทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ช่วงระหว่างพ.ศ 2531-2549 ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ จนกระทั่งถึงการวางมือทางการเมือง ท่านได้แก้ปัญหาและวิกฤตของประเทศมากมาย 2) กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ เป็นผู้ส่งสารทางการเมืองที่ดีและสื่อสารทางการเมืองออกมาในรูปแบบลักษณะของธรรมาธิปไตยซึ่งทำให้ท่านประสบความสำเร็จในการสื่อสารทางการเมือง 3) วิธีการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ คือ การปาฐกถาที่มีการใช้หลักทวิวิทยา และการใช้หลักตรรกศาสตร์ในการอ้างเหตุผลเพื่อโน้มน้าวใจบุคคล และ 4) กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ มีกลยุทธ์การโน้มน้าวใจและวาทศิลป์ในการสื่อสารทางการเมืองที่ดี การสื่อสารทางการเมืองที่ดีของ ดร. อาทิตย์ ที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาที่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่งผลให้เกิดประโยชน์ที่ดีต่อประเทศได้ในหลากหลายมิติและเป็นต้นแบบการสื่อสารทางการเมืองที่ดีสำหรับนักการเมืองรุ่นหลังอีกด้วย จากการศึกษาวิจัย มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย งานวิจัยเรื่องนี้มีความสำคัญและสามารถเป็นต้นแบบให้กับนักศึกษาประชาชน และนักการเมืองรุ่นหลัง ๆ ที่สนใจในงานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง สำหรับผู้ที่สนใจการสื่อสารทางการเมืองโดยตรง นอกจากนี้รัฐควรมีนโยบายส่งเสริมสังคมธรรมาธิปไตยในรายละเอียดเชิงลึกที่มากขึ้น ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ควรสนับสนุนให้มีการนำเอาองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสื่อสารทางการเมืองของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ คือเรื่องของการสื่อสารทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยโดยส่งเสริมให้นักการเมืองรุ่นใหม่ได้นำไปปฏิบัติมากขึ้น ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไป ควรสนับสนุนให้มีในส่วนของงานวิจัยเชิงปริมาณที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการเมืองของผู้นำแบบสังคมธรรมาธิปไตยแบบเจาะลึกเพื่อให้นักการเมืองรุ่นหลังได้ศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการเมืองแบบธรรมาธิปไตยมากขึ้นและเป็นประโยชน์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรศิริชัย วังศิริวัฒน์ และสมเกียรติ วันทะนะ. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ตามความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่เทศบาลนครตรัง ตำบลทับเที่ยง จังหวัดตรัง. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง, 11(1), 77-104.
- กิ่งแก้ว ศรีสาธุการรัตน์. (2565). ภาวะผู้นำ. เรียกใช้เมื่อ 17 ตุลาคม 2565 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/199694>

- นันทนา นันทวโรภาส. (2558). สื่อสารการเมือง : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพมหานคร: บ.สภาพร กรู๊ป จำกัด.
- ประกิต สันตินิยม. (2555). กระบวนการสื่อสารทางการเมืองเพื่อการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่ชนบทช่วง พ.ศ.2505 - 2553. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง. มหาวิทยาลัยเกริก.
- ปรียานุช ทรงประกอบ. (2561). บทบาทและการสื่อสารทางการเมืองของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ศึกษาในช่วงเวลาปี 2535 - 2560. ใน ดุษฎีนิพนธ์การสื่อสารทางการเมือง วิทยาลัยการสื่อสารทางการเมือง. มหาวิทยาลัยเกริก.
- สมเกียรติ รุ่งเรืองวิริยะ. (2559). แกะดำโลกสวย. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สมเกียรติ รุ่งเรืองวิริยะ. (2565). ปัญญาอาทิตย์. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สุรพล สุยะพรหม และนันทนา นันทวโรภาส. (2562). การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ) : ศึกษาในช่วงเวลาพ.ศ.2540-2560. ใน ดุษฎีนิพนธ์การสื่อสารทางการเมือง วิทยาลัยการสื่อสารทางการเมือง. มหาวิทยาลัยเกริก.
- อัญญารัตน์ เอี่ยมเอิบ. (2553). การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองไทยผ่านเว็บไซต์เครือข่ายทางสังคม. ใน วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- McNair, B. (2016). An Introduction to Political Communication. London: Rutledge.
- Almond, G. A. & Powell, G. B. (2019). Comparative Position Communication. Boston: Little Brown.
- Warren W. W. (2020). The Mathematical Theory of Communication. Illinois: The University of Illinois press.